

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

Factors Related to Nutritional Status and Development of Young Children in Child
Development Center in Kaeng Hang Maeo District, Chanthaburi Province

ช่อทิพย์ โกมลวาทิน (Chortip Komolwatin)¹ วศินา จันทร์ศิริ (Vasina Chandrasiri)² กุญชร เจือดี (Kunchon Jeotee)³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย (2) ศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย (3) ศึกษาภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และ (4) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ 2-5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าสถิติไคสแควร์และค่าสหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า (1) ประมาณ 3 ใน 4 ของบุคคลที่ดูแลเรื่องอาหารและจัดเตรียมอาหารให้เด็กรับประทานคือ บิดา/มารดา เป็นเพศหญิง มีอายุ 20 – 30 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่า 15,000 บาท ส่วนใหญ่เด็กมีน้ำหนักตามเกณฑ์ ไม่มีโรคประจำตัว ไม่มีอาการเจ็บป่วยในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา และได้รับวัคซีนครบตามกำหนด (2) ประมาณ 3 ใน 4 ของผู้ปกครองมีความรู้ในระดับปานกลาง มีความตระหนักในระดับมาก และมีการปฏิบัติในระดับดี (3) เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีภาวะโภชนาการปกติ และมีพัฒนาการด้านร่างกายอยู่ในระดับดี มีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจอยู่ในระดับดี มีพัฒนาการด้านสังคมและด้านสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง (4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยพบว่า ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็ก การได้รับวัคซีนตามกำหนดของเด็กมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านร่างกาย และอาการเจ็บป่วยในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาของเด็กมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านสังคม ความรู้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ เด็กปฐมวัย ผู้ปกครอง ภาวะโภชนาการ พัฒนาการ

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Chortip_kmwt@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ดร. ประจำสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Heascvas@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Kunchon.jeo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

Abstract

This study was a descriptive research with the following objectives: (1) to study personal factors of parents and young children; (2) to study child caring factors among parents of young children; (3) to determine nutritional status and development of young children; and (4) to analyze factors related to nutritional status and development of young children in Child Development Center in Kaeng Hang Maeo District, Chanthaburi Province. The study population included parents and young children aged 2-5 years in Child Development Center in Kaeng Hang Maeo District, Chanthaburi Province. Multi-stage sampling was employed to get 220 individuals. The tool used in the research was a questionnaire. Data obtained were analyzed quantitatively using descriptive statistic and the relationship was analyzed using chi square and correlation. Results show that: (1) approximately 3 out of 4 individuals who took care of the children's diet and meal preparation were father/mother, female, aged 20-30 years, generally employed, secondary school graduates with household income less than 15,000 baht per month. Most of the children were within the standard weight for age range with no congenital disease, no record of illness during the past 1 month and received proper vaccinations; (2) approximately 3 out of 4 parents had intermediate level of knowledge, very good level of awareness and good level of practice; (3) most of the children were normal in nutritional status and showed good physical as well as emotional and mental development while they showed moderate social and intellectual development; (4) analysis of factors related to nutritional status and development of young children revealed that the highest level of education of parents correlated with the children nutritional status, proper vaccinations correlated with physical development whereas illness record during the past 1 month correlated with their social development. Moreover, the knowledge of parents significantly correlated with social development at $p\text{-value} = 0.01$.

Keywords: Young children, Parents, Nutritional status, Development

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

บทนำ

การเจริญเติบโตและภาวะโภชนาการของเด็กปฐมวัย เป็นเครื่องบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ โดยในประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่า ภาวะโภชนาการเกินและโรคอ้วนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เด็กที่มีน้ำหนักเกินหรือเป็นโรคอ้วนจะสัมพันธ์กับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่อ้วน ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพและก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ โดยเฉพาะการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังต่างๆ (Non-Communication Diseases : NCDs) เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคระบบหลอดเลือดและหัวใจ เป็นต้น ต่างจากเด็กในประเทศที่กำลังพัฒนา ส่วนสูงของเด็กยังเพิ่มขึ้นได้อีกมากถ้าหากได้รับอาหารและการเลี้ยงดูอย่างดี (WHO, 2016)

สำหรับประเทศไทยจากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (Multiple Indicator Cluster Surveys : MICS) พ.ศ.2558-2559 พบว่า แนวโน้มความชุกของภาวะทุพโภชนาการในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีปัญหาทุพโภชนาการในสัดส่วนที่น้อยลง จากผลการสำรวจรอบก่อนในปี พ.ศ.2555 จะเห็นได้ว่าความชุกของเด็ก “เตี้ย” นั้นลดลง แต่ความชุกของเด็ก “อ้วน” และ “ผอม” ยังนับว่าเพิ่มขึ้น นอกจากนี้สภาพและความรุนแรงของปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็กปฐมวัยที่ เตี้ย อ้วน และผอม ยังมีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) จากรายงาน Global Nutrition Report 2017 พบว่า เด็กไทยอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่เตี้ยและผอม (ร้อยละ 10.5 และ 5.4 ตามลำดับ) มีน้อยกว่าค่าเฉลี่ยโลก (ร้อยละ 23 และ 8 ตามลำดับ) แต่ที่อ้วน (ร้อยละ 8.2) กลับมากกว่า (ค่าเฉลี่ยโลก ร้อยละ 6) ส่วนหนึ่งอาจมาจากปัจจัยด้านการเลี้ยงดูและการบริโภคอาหาร จากรายงานผลการศึกษาศาสนาการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยตรวจร่างกาย ปี พ.ศ.2557 พบว่า ในเด็กกลุ่มอายุ 2-5 ปี มีเพียงร้อยละ 6.5 เท่านั้นที่บริโภคผักและผลไม้ได้เพียงพอตามปริมาณที่แนะนำในแต่ละวัน ขณะที่การบริโภคน้ำอัดลม น้ำหวานหรือเครื่องดื่มหวานของเด็กกลับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ.2548-2549 มีเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีภาวะอ้วน มีจำนวนร้อยละ 6.9 ในปี พ.ศ. 2555 เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีภาวะอ้วน มีจำนวนร้อยละ 10.9 และในปี พ.ศ. 2558-2559 เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีภาวะอ้วน มีจำนวนร้อยละ 8.2 (โรงพยาบาลนครธน, 2562) จากรายงานผลการสำรวจภาวะสุขภาพ พัฒนาการ และการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2542 2546 2550 และ 2553 โดยสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย ด้วยแบบทดสอบ DENVER II พบว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการรวมปกติทุกด้าน ร้อยละ 71.7 72.0 67.7 และ 72.0 ตามลำดับ โดยพัฒนาการที่ล่าช้ามากที่สุดได้แก่ ด้านภาษา รองลงมา คือ การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การปรับตัวพัฒนาการทางสังคม การช่วยเหลือตนเอง และการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ตามลำดับ ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวเป็นพื้นฐานของสติปัญญา และสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็กเป็นการสูญเสียโอกาสพัฒนาสมองในช่วงระยะที่สมองเจริญเติบโตหรือเรียกว่า “หน้าต่างแห่งโอกาส” (ฐิตินา ชูใหม่, 2559)

ในพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งที่ประชากรทั่วไปมีอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทำเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น การกรีดยางพารา การทำสวน ด้วยภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ประชากรโดยเฉพาะหนุ่มสาวบางรายออกไปทำงานทำ เพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ใช้ชีวิตเร่งรีบเพื่อออกไปทำงาน จึงไม่มีเวลาเตรียมอาหารให้บุตรหลานเอง พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะเตรียมอาหารให้บุตรรับประทานโดยยึดตามความพอใจหรือความชอบในอาหารนั้นๆ เป็นหลัก ไม่ได้เตรียมอาหารให้บุตรรับประทานตามหลักโภชนาการ และจะนำบุตรหลานไปเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากรายงานสถานการณ์ภาวะสุขภาพของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ ยังพบว่า เด็กปฐมวัยมีภาวะโภชนาการเกินและเป็นโรคอ้วน ในขณะที่บางส่วนยังมีปัญหาขาดสารอาหาร จากข้อมูลของโรงพยาบาลแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ในปี พ.ศ.2563 เด็กปฐมวัย 0-5 ปี มีรูปร่างสูงดีสมส่วน ร้อยละ 60.75 (เป้าหมาย ร้อยละ 62) และมีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

80.15 (เป้าหมาย ร้อยละ 85) (โรงพยาบาลแก่งหางแมว, 2563) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านการเลี้ยงดูและการบริโภคอาหารของเด็ก จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่ายังไม่เคยมีการศึกษาข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการสำรวจปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลี้ยงดูโดยผู้ปกครองที่ทำหน้าที่ในการเตรียมอาหารให้แก่เด็กปฐมวัยและภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว เพื่อจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวางแผนโครงการส่งเสริมโภชนาการให้แก่เด็กปฐมวัย ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยแบบองค์รวม รวมถึงใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาทุพโภชนาการและการพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ในเขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมวและพื้นที่ต่างๆ ในจังหวัดจันทบุรี และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่พึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้จะไปช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย ในเขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว ในด้านโภชนาการ การเลี้ยงดู โดยเริ่มจากระดับครอบครัว และชุมชน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลเด็ก และประชาชนทั่วไปมีความตระหนักในเรื่องสุขภาพ และสามารถนำไปใช้กับการเลี้ยงดูบุตรหลานให้มีพัฒนาการสมวัย มีสุขภาพสมบูรณ์และแข็งแรงเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
4. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปร

ตาม

ปัจจัยด้านผู้ปกครอง - ปัจจัยส่วนบุคคล - ปัจจัยด้านการเลี้ยงดู ประกอบด้วย - ความรู้ด้านอาหารและโภชนาการ - ความตระหนักของผู้ปกครอง - การปฏิบัติของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านเด็ก - ปัจจัยส่วนบุคคล	ภาวะโภชนาการ - ภาวะโภชนาการปกติ - ทุพโภชนาการ พัฒนาการของเด็กปฐมวัย - พัฒนาการด้านร่างกาย - พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ - พัฒนาการด้านสังคม - พัฒนาการด้านสติปัญญา
--	---

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากรในการวิจัย คือ ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ 2-5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 12 แห่ง ใน 5 ตำบล ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ตำบลแก่งหางแมว ขุนซ่อง พวา สามพี่น้อง และเขาวงกต กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยจำนวนเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ณ เดือนมกราคม 2564 โดยสำนักงานท้องถิ่นอำเภอแก่งหางแมว มีจำนวนทั้งสิ้น 444 คน ดังนั้น จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัยอย่างน้อยจำนวน 215 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 215 คน กำหนดวิธีสุ่มหลายขั้นตอนดังนี้ สุ่มตำบลมา 3 ตำบล จาก 5 ตำบล ใน 3 ตำบล สุ่มมาตำบลละ 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ละขั้นตอนการเลือกใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย จากการดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างบางรายไม่สามารถมาให้ข้อมูลได้และมีเด็กบางส่วนของผู้ปกครองที่ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลมีอาการเจ็บป่วย ไม่สามารถมาเรียนและเข้าร่วมประเมินพัฒนาการได้ จึงทำให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ (1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ปกครองและเด็ก (2) ความรู้ด้านอาหารและโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง (3) ความตระหนักของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย (4) การปฏิบัติของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย (5) แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยแบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

และพัฒนาการด้านสติปัญญา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้วยค่าสถิติไคสแควร์และค่าสหสัมพันธ์

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประมาณ 3 ใน 4 ของบุคคลที่ดูแลเรื่องอาหารและจัดเตรียมอาหารให้เด็กรับประทานคือ บิดา/มารดา โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 83.2) มีอายุ 20–30 ปี (ร้อยละ 36.8) มีอาชีพ รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 51.4) มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 42.3) และส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 65.9) สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก พบว่า ส่วนใหญ่เด็กมีน้ำหนักตามเกณฑ์ (ร้อยละ 96.8) ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 90.9) เด็กไม่มีการเจ็บป่วยในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ 72.3) และส่วนใหญ่ได้รับวัคซีนครบตามกำหนด (ร้อยละ 98.6)

2. ปัจจัยด้านการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการสำหรับเด็กของผู้ปกครอง ผู้ปกครองประมาณ 3 ใน 4 มีความรู้ในระดับปานกลางร้อยละ 73.60 และ 1 ใน 4 มีความรู้ในระดับดีมาก และมีความรู้ระดับน้อยเพียงร้อยละ 25.00, 1.40 ตามลำดับ ปัจจัยด้านความตระหนักของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองประมาณ 3 ใน 4 มีความตระหนักในระดับมากร้อยละ 90.00 และ 1 ใน 4 มีความตระหนักในระดับปานกลางเพียงร้อยละ 10.00 ปัจจัยด้านการปฏิบัติของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองประมาณ 3 ใน 4 มีการปฏิบัติในระดับดีร้อยละ 86.82 และ 1 ใน 4 มีการปฏิบัติในระดับปานกลางเพียงร้อยละ 13.18

3. ภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พบว่า เด็กประมาณ 3 ใน 4 มีภาวะโภชนาการปกติร้อยละ 77.70 และ 1 ใน 4 มีภาวะโภชนาการเกิน และมีภาวะโภชนาการขาดเพียงร้อยละ 13.2, 9.1 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารวมเด็กมีภาวะทุพโภชนาการ ร้อยละ 22.3 มีพัฒนาการด้านร่างกายอยู่ในระดับดี ร้อยละ 56.81 มีพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ อยู่ในระดับดี ร้อยละ 51.36 มีพัฒนาการด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.55 และมีพัฒนาการด้านสติปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.18

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็กแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเด็ก ได้แก่ การได้รับวัคซีนตามกำหนด มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็ก และอาการเจ็บป่วยในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านสังคมของเด็ก แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยด้านการเลี้ยงดู พบว่า ด้านความรู้ด้านอาหารและโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี อภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ส่วนใหญ่พ่อแม่จะเป็นผู้ที่ดูแลเด็กโดยตรง ซึ่งเป็นแม่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงวิเคราะห์ได้ว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนชนบทของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ที่เคยพบว่า ปู่ย่าตายายมักจะเป็นผู้ดูแลเด็กในสังคมชนบท เนื่องจากพ่อแม่เข้ามาทำงานในเมืองหลวง เช่น กรุงเทพมหานคร แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยที่ทำให้สังคมไทยมีความเจริญเติบโตทัดเทียมกันทั้งในสังคมเมืองหลวง และสังคมเมืองและชุมชนในต่างจังหวัด ทำให้แรงงานที่เคยอยู่ในสังคมเมืองย้ายกลับมาประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม ซึ่งแม้ว่า จะมีรายได้ไม่สูงเท่ากับที่เคยอยู่ในสังคมเมืองหลวง แต่ก็มีค่าครองชีพในชีวิตประจำวันต่ำกว่า ประกอบกับการดำรงชีวิตอยู่ในวิถีเกษตรกรรม ย่อมเอื้อต่อการจัดการด้านอาหารของครอบครัวได้ง่ายกว่า ดังตัวอย่างที่พบจากงานวิจัยนี้ที่พบว่า พื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่เกษตรกรรม พ่อแม่ของเด็กมีอาชีพรับจ้างทำเกษตรกรรมในพื้นที่เป็นหลัก จึงเอื้อต่อการเลี้ยงดูบุตรเอง และปัจจุบันเนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้เป็นพ่อแม่ได้มีโอกาสกลับมาทำงานทำได้ก็ภูมิลำเนาบ้านเกิดตนเองมากกว่าในเมือง ได้ใกล้ชิดและดูแลลูก การที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับปานกลาง ทำให้มีความรู้ในการดูแลตนเองในระหว่างตั้งครรภ์และมีการฝากครรภ์ในโรงพยาบาล จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีน้ำหนักแรกเกิดตามเกณฑ์ และได้รับวัคซีนตามกำหนด ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ สุพัตรา บุญเจียม (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทารกแรกเกิด น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าเด็กปฐมวัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับการเลี้ยงดูจากมารดา ร้อยละ 48.6 จากปู่ย่าตายายและบุคคลอื่นร้อยละ 51.4 อาจเนื่องจากในสังคมชนบท โครงสร้างครอบครัว การอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่ โดยทิ้งลูกหลานไว้ที่บ้านให้ปู่ย่าตายายเลี้ยงดู ทำให้เด็กที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดามีโอกาสเป็นทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม มากกว่าเด็กที่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา 1.9 เท่า

การศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูของผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการสำหรับเด็ก (ระดับดีมากถึงปานกลาง ร้อยละ 98.6) อธิบายได้ว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่เป็นวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นวัยที่มีความสามารถเข้าถึงสื่อความรู้ต่างๆ ได้ดี โดยเฉพาะสื่อความรู้ด้านโภชนาการพื้นฐาน ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการที่นำมาใช้ในการเลี้ยงดูบุตรในระดับดี โดยเฉพาะเรื่องความสำคัญของอาหารมื้อเช้า (ร้อยละ 98.2) จากการสำรวจการปฏิบัติในพื้นที่โดยผู้วิจัย พบว่า พ่อแม่จะเตรียมอาหารให้ลูกกินโดยวิธีการจัดการต่างๆ อาทิ การทำกับข้าวกินเองที่บ้าน การซื้ออาหารเข้าให้ลูกกิน เช่น ข้าวราดแกง โจ๊ก ข้าวเหนียวไก่ย่าง ข้าวมันไก่ เป็นต้น ก่อนที่จะพาเด็กไปส่งยังศูนย์พัฒนาเด็ก ทำให้เด็กได้รับสารอาหารเพียงพอต่อความต้องการของร่างกายในแต่ละวัน อย่างไรก็ตาม ก็พบว่า ยังมีความรู้ด้านโภชนาการที่พ่อแม่เข้าใจผิด คือ เด็กที่ไม่ชอบดื่มนมวัวหรือแพ้นมวัว สามารถดื่มนมถั่วเหลืองทดแทนได้ (ร้อยละ 8.20) ซึ่งความเข้าใจผิดนี้อาจส่งผลการเจริญเติบโตในด้านความสูงต่ำกว่าเกณฑ์หรือทำให้เด็กเกิดภาวะการได้รับแคลเซียมไม่เพียงพอได้ ดังนั้น การให้ความรู้ด้านโภชนาการเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องจึงเป็นวาระที่ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน

ปัจจัยด้านความตระหนักของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่มีความตระหนักที่ดีที่สุดคือ การสร้างสุขอนามัยที่ดีให้กับเด็ก โดยให้ความสำคัญกับการล้างมือก่อนกินอาหาร (ร้อยละ 3.71)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ปฏิบัติทุกวัน ทั้งนี้เนื่องจาก ในปัจจุบันด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พ่อแม่จึงให้ความสำคัญกับเรื่องสุขวิทยาอาหารเป็นอย่างมาก ตามมาตรการที่ภาคีรัฐบาลประชาสัมพันธ์ตลอดเวลา ปัจจุบันด้านการปฏิบัติของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า พ่อแม่มีการปฏิบัติในระดับดีโดยพ่อแม่จะเป็นผู้จัดเตรียมอาหารมื้อเช้าและเย็นให้เด็กกิน ซึ่งส่วนใหญ่จะซื้อวัตถุดิบพืชผักจากตลาดมาทำอาหารให้ลูกกิน แต่ยังมี การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดพื้นที่บริเวณบ้านสำหรับปลูกผักสวนครัวเพื่อใช้เป็นแหล่งอาหารสำหรับการประกอบอาหาร (ร้อยละ 2.38) และการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการปรุงอาหารให้เด็กกินโดยใส่ซอสรสหรือผงปรุงรส (ร้อยละ 2.61) ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงอาหารในระดับครัวเรือนเพื่อเป็นการสร้างแหล่งอาหารที่หลากหลายให้แก่ครอบครัว ในรูปแบบของเกษตรแบบผสมผสาน เช่น การปลูกพืชผัก การเลี้ยงเป็ด ไก่ ปลา น้ำจืด เป็นต้น เพื่อใช้เป็นแหล่งอาหารสำหรับการประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศสุตา สิทธิสันติกุล (2561) ที่พบว่าความสามารถในการเข้าถึงแหล่งอาหาร เป็นความสามารถในการผลิตอาหารได้เองของเกษตรกรอินทรีย์ โดยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด ทำให้เกษตรกรอินทรีย์และสมาชิกในครอบครัวสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหารภายในสวนไร่นา เพื่อนำมาประกอบอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนได้ตามต้องการ อีกทั้งยังมีอาหารกินตลอดปีจากผลผลิตที่หลากหลายเปรียบเสมือนกับมีตลาดหรือซูเปอร์มาร์เกตในบ้าน

การศึกษาภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พบว่า เด็กส่วนใหญ่มีภาวะโภชนาการปกติ อาจเนื่องมาจากพ่อแม่มีลูกจำนวนน้อย มีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว เด็กถูกเลี้ยงดูด้วยพ่อแม่โดยตรง ได้รับความเอาใจใส่ดูแลเรื่องการรับประทานอาหารเป็นอย่างดี ทั้งที่บ้านและศูนย์พัฒนาการเด็ก ทำให้เด็กมีภาวะโภชนาการปกติและสุขภาพดี แต่อย่างไรก็ตามในงานวิจัยพบว่า เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมและพัฒนาการด้านสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง อาจจะเนื่องจากความกังวลใจของพ่อแม่ในเรื่องสุขภาพของลูกมากเกินไป บางครั้งเกินความจำเป็น ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ต่อเนื่องมาเป็นปี แพทย์ได้ให้ความเห็นว่า พัฒนาการของเด็กที่ช้าลง อาจทำให้เด็กย่ำคิดย่ำทำ วิดกกังวล และพ่อแม่บางคนหวงลูกจนทำแทนทุกอย่าง คัดกรองปกป้องลูกมากเกินไป ห้ามลูกจนเขาขาดความมั่นใจในตัวเอง ตัดสินใจไม่เป็น ขาดภาวะผู้นำ เพราะเด็กไม่กล้าที่จะทำ กลัวว่าสิ่งที่ทำจะออกมาดีหรือไม่ดี ต้องรอให้คนอื่นมาสั่ง มาบอกก่อนถึงจะทำได้ ทำให้เด็กมีพัฒนาการไม่ดีเท่าที่ควร (สุริยเดว ตรีปัติ, ม.ป.ป.)

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี ทัดศรี (2557) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการเด็กวัยก่อนเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า พฤติกรรมการบริโภคอาหารและระดับการศึกษาของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง มีแนวโน้มว่าเด็กจะมีภาวะทุพโภชนาการลดลง ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเด็ก ได้แก่ การได้รับวัคซีนตามกำหนด มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็ก และอาการเจ็บป่วยในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านสังคมของเด็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัคซีนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคให้กับทุกช่วงวัย โดยเริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนกระทั่งถึงวัยสูงอายุ วัยเด็กเป็นช่วงวัยที่กำลังพัฒนาและเป็นช่วงวัยที่มีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆ ได้ง่าย ซึ่งความรุนแรงของโรคอาจส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตรวมถึงพัฒนาการของชีวิตด้วย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

(มยุรี โยธาวุธ, 2562) ปัจจัยด้านการเลี้ยงดู พบว่า ด้านความรู้ด้านอาหารและโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย อาจเนื่องมาจากเมื่อผู้ปกครองมีความรู้ในเรื่องอาหารและโภชนาการมาก ๆ ก็อาจจะเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจแทนเด็กว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรรับประทาน อาจส่งผลให้เมื่ออยู่ภายนอก บ้านเด็กไม่กล้าตัดสินใจเลือกหรือทำในสิ่งที่ตัวเองอยากจะทำ เพราะเคยชินกับที่ผู้ปกครองกระทำหรือตัดสินใจให้ ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมไม่ดีเท่าที่ควร (สุริยเดว ทรีปาตี, ม.ป.ป.) สำหรับความตระหนักและการปฏิบัติของพ่อแม่เกี่ยวกับการจัดเตรียมอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับโภชนาการและพัฒนาการของเด็ก อาจเนื่องจากภาวะโภชนาการและพัฒนาการของเด็ก ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านครอบครัวเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ถึงแม้ว่าเด็กจะได้รับประทานอาหารมื้อหลักจากที่บ้าน 2 มื้อ แต่เด็กก็ยังได้รับประทานอาหารมื้อกลางวัน จากที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ 1 มื้อ ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องจัดอาหารให้ครบ 5 หมู่ อย่างเคร่งครัด และมีการประเมินภาวะโภชนาการและพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อเฝ้าระวังต่อปัญหาด้านโภชนาการและพัฒนาการของเด็กต่อไป ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของวีรวัลย์ ศิรินาม (2561) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลภาวะโภชนาการของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยเจตคติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารของครอบครัว และการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดอาหารของครอบครัว มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดอาหารของครอบครัว และเจตคติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารของครอบครัว ในระดับดี ความเชื่อในเรื่องของการรับประทานอาหารของผู้ปกครองจะส่งผลต่อการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กในด้านการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์และมีคุณค่าทางโภชนาการ ทำให้เด็กได้รับสารอาหารอย่างครบถ้วนและเพียงพอ ได้สัดส่วนกับความต้องการของเด็ก สิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้ปกครองควรตระหนักคือความรู้ในเรื่องอาหารและโภชนาการเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ลูกมีภาวะโภชนาการที่ดีและช่วยแก้ปัญหาในด้านสุขอนามัยของเด็กได้

ข้อเสนอแนะ

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ควรมีการส่งเสริมความรู้ด้านโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ให้แก่ผู้ปกครอง และการปฏิบัติเกี่ยวกับการเตรียมอาหารท้องถิ่นตามบริบทของวัฒนธรรมชุมชน เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างสมวัย
2. การจัดให้มีโครงการติดตามและเฝ้าระวังภาวะโภชนาการและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านศูนย์พัฒนาการเด็กที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการและพัฒนาการเด็ก
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยที่อยู่ในความดูแลของศูนย์พัฒนาเด็ก
3. ควรศึกษาถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อม เช่น สภาพครอบครัว สภาพสังคม วัฒนธรรมและศาสนา มีผลต่อภาวะโภชนาการและพัฒนาการของเด็ก เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับภาวะโภชนาการและพัฒนาการของเด็กต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

4. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในอำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ดังนั้นในกรณีศึกษาครั้งต่อไป ควรดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในอำเภออื่นๆ ในจังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกับผลการวิจัยในครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้รับ อาจจะใช้เป็นการวางแผนหรือการกำหนดนโยบายการพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรีในภาพรวมต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ฐิติมา ชูใหม่. (2559). การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย. วารสารหัวหินสุขใจไกลกังวล (กรกฎาคม – ธันวาคม 2559), 18-33
- เกศสุดา สิทธิสันติกุล. (2561). แนวทางพัฒนาความมั่นคงทางอาหารในชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร (กันยายน – ธันวาคม 2561), 64-73
- ปราณี ทัดศรี. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียนในเขตอำเภอ เมือง จังหวัดปทุมธานี. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ(มกราคม-มีนาคม 2557), 67-77
- มยุรี โยธารุ. (2562). ความเข้าใจของมารดาต่อการได้รับวัคซีนของบุตร:กรณีศึกษาโรงพยาบาลบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ(ตุลาคม – ธันวาคม 2562), 32-41
- โรงพยาบาลแก่งหางแมว. (2564). ข้อมูลประกอบการนิเทศ คปสอ. แก่งหางแมว. ค้นคืนวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <http://www.Keanghangmeow.thaiddns.com/program-1/2564.pdf>
- โรงพยาบาลนครพนม. (2562). เด็กไทยอายุต่ำกว่า 5 ปี เกือบ 1 ใน 10 มีภาวะ “อ้วน”. ค้นคืนวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2564 จาก [http:// www.Nakornthon/posts/2318656454850923/?_rdc=1&_rdr](http://www.Nakornthon/posts/2318656454850923/?_rdc=1&_rdr)
- วีรวัลย์ ศิรินาม. (2561). ปัจจัยที่มีผลภาวะโภชนาการของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสาธาณสุขศาสตร์. มหาลัยเชียงใหม่
- สุพัตรา บุญเยี่ยม. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น (กุมภาพันธ์ 2563 – กรกฎาคม 2563), 1-12
- สุริยเดว ทรีปาตี. (ม.ป.ป.). ห้ามลูกแบบไหนถึงเรียกว่าพอดิ. ค้นคืนวันที่ 20 พฤศจิกายน 2563 จาก <https://www.starfishlabz.com/blog/155-ห้ามลูกแบบไหนถึงเรียกว่าพอดิ>
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2557). รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทย โดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 5 พ.ศ.2557. ค้นคืนวันที่ 20 พฤศจิกายน 2563 จาก https://www.hiso.or.th/hiso/picture/reportHealth/Thai2014kid/report2014kid_1.pdf
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). การสำรวจสถานการณเด็กและสตรีในประเทศไทย 2558-2559. ค้นคืนวันที่ 20 พฤศจิกายน 2563 จาก <https://www.unicef.org/thailand/media/206/file.pdf>
- World Health Organizational. (2016). Obesity and Overweight. Retrieved November, 10 2020, from <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs311/en/>.